

PROGRAM ROZVOJA OBCE DIVINKA

aktualizácia pre obdobie 2015-2020

OSNOVA PLÁNU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE DIVINKA

Úvod	3
A/ Analýza hospodárskeho a sociálneho prostredia obce Divinka	7
A.1. Vymedzenie a charakteristika riešeného územia	7
A.2. Východiská a podklady	7
B/ Audit územia	9
B.1. Zemepisná charakteristika a prírodné podmienky	9
B.2. Obyvateľstvo	10
B.3. Domový a bytový fond	11
C/ Technická infraštruktúra.....	14
C.1. Dopravný systém	14
C.2. Zásobovanie vodou.....	14
C.3. Kanalizácia	15
C.4. Zásobovanie elektrickou energiou.....	15
C.5. Zásobovanie plynom a teplom.....	15
C.6. Telekomunikačné služby	15
D/ Sociálna infraštruktúra	16
D.1. Školstvo, kultúra a šport.....	15
D.2. Sociálna starostlivosť	17
D.3. Správa obce	17
D.4. Webová stránka obce.....	18
E/ Hospodárska základňa	19
E.1. Poľnohospodárstvo	19
E.2. Obchod a služby.....	20
E.3. Cestovný ruch	20
E.4. Životné prostredie	21
E.5. Ľudské zdroje.....	22
F/ SWOT analýza	23
G/ Analýza problémov obce Divinka.....	25
H/ Vízia	26
I/ Rozvojové potenciály	27
J/ Strategické ciele rozvoja obce	28
J.1. Ciele rozvoja obce	28
J.2. Strategické ciele rozvoja obce	28
J.3. Finančné a administratívne zabezpečenie aktivít obce	29
K/ Priority rozvoja obce, aktivity	31
L/ Systém realizácie programu rozvoja obce	37
L.1. Plán realizácie	37
L.2. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie PRO	37
M/ Finančné krytie realizácie programu rozvoja obce.....	39
M.1. Zdroje financií.....	39
M.2. Štruktúra financií z EÚ v rokoch 2014-2020.....	39
N/ Východiská programu rozvoja obce.....	41
O/ Záver.....	42

ÚVOD

V súvislosti s pokračujúcim reformovaním štátnej správy najmä v oblasti financovania samospráv a nových legislatívnych povinností vyplývajúcich z medzinárodných dohôd na úrovni Európskej únie sa do popredia pri riadení obcí dostáva regionálny prístup a snaha o implementáciu programovania a strategického plánovania a aj na tejto najnižšej úrovni verejnej správy. Tak ako sa pravidelne venuje strategickému plánovaniu Európska komisia, tak prostredníctvom Smerníc a medzinárodných dohôd toto plánovanie prechádza aj na ďalšie úrovne. Slovenská republika sa v roku 2014 k takémuto plánovaniu s podporou zdrojov EÚ zaviazala prostredníctvom Partnerskej dohody SR na roky 2014 – 2020 a následne pripravila 9 základných operačných programov a 4 programy na báze cezhraničnej spolupráce, zamerané na finančnú a programovú podporu regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. V súčinnosti s ďalšími legislatívnymi normami (najmä Zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja) vznikla potreba spracovať riadiace dokumenty a to na úrovni celej krajiny, na úrovni samosprávnych krajov a tiež na úrovni jednotlivých obcí. V súlade s touto potrebou a tiež v záujme skutočne efektívneho riadenia rozvoja obec Divinka pristúpila v roku 2015 k aktualizácii dokumentu **Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja** vypracovaného v roku 2007 a jeho zosúladenia s aktuálnou legislatívou, čo znamenalo aktualizáciu analytickej časti, aktualizáciu strategickú časť a tiež zmenu názvu dokumentu na **Program rozvoja obce Divinka (PRO)**.

PRO je dokumentom ideových zámerov, tvorivých vízií a ďalšieho hľadania možností rozvoja obce na základe podrobných analýz a definovania silných a slabých stránok. PRO vyjadruje v rozhodujúcej miere záujmy občanov, vytvára priestor pre riešenie ekonomických, sociálnych, kultúrnych a environmentálnych problémov obce v súlade s koncepciami rozvoja Žilinského samosprávneho kraja. Vypracovanie tohto PRO vyplýva zo zákona č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky, zo zákona o obecnom zriadení č. 369/1990 Zb. a zo zákona NR SR č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení zákona č. 309/2014 Z.z. účinného od 1. januára 2015, kde je vymedzený obsah rozvojových dokumentov.

PRO je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce. V zmysle zákona sa regionálny rozvoj a jeho podpora realizuje na 4 úrovniach – prostredníctvom príslušných dokumentov:

- 1) Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (ďalej len "národná stratégia",
- 2) programu rozvoja vyššieho územného celku (ďalej len "program rozvoja vyššieho územného celku"),
- 3) programu rozvoja obce (ďalej len "program rozvoja obce") – môže byť nahradený úrovňou 4,
- 4) spoločného programu rozvoja obcí (ďalej len "spoločný program rozvoja obcí") – môže nahradiť úroveň 3.

Význam a využitie PRO obce

Vypracovaný plánovací dokument spĺňa základný princíp požadovaný v rámci regionálnej politiky EÚ. Viaže sa naň predkladanie projektových žiadostí s cieľom získať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ (ŠF). PRO zároveň umožňuje obci

konceptné a plánovité riadenie, spolufinancovanie rozvojových projektov i vlastných investičných a iných aktivít, prípadne aktivít, ktoré sú financované zo zdrojov súkromných investorov. Keďže PRO vzniká v súčinnosti s názormi, potrebami a prioritami vyjadrenými obecnou komunitou, stáva sa z krátkodobého a strednodobého hľadiska rozvoja obce základným zastrešujúcim plánovacím dokumentom vo všetkých oblastiach hospodársko-spoločenského života obce a v súčinnosti s rozvojovými dokumentmi na vyšších úrovniach spoločne prispieva k podpore rozvoja celého regiónu.

Hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja je

- a) odstraňovať alebo zmiernovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov,
- b) zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja,
- c) zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.

Samotná podpora regionálneho rozvoja je zameraná najmä na:

- a) komplexné využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia - prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov,
- b) rozvoj vedy, výskumu a vývoja prispievajúci k celkovému rozvoju regiónu so zreteľom na podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifik regiónu,
- c) rozvoj informatizácie a digitalizácie v regióne,
- d) rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne s cieľom zvýšiť jeho produktivitu, optimalizovať štruktúru hospodárstva, vytvárať nové pracovné miesta a stabilizovať ohrozené pracovné miesta,
- e) rozvoj ľudských zdrojov vrátane zvyšovania vzdelanostnej úrovne, kvalifikácie a zlepšovania prípravy detí a mladých dospelých na trh práce,
- f) predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmiernovanie jeho negatívnych dôsledkov, podporu rovnosti príležitostí na trhu práce a podporu znevýhodnených komún,
- g) realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu,
- h) zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu,
- i) zlepšenie dopravnej a technickej vybavenosti regiónu, inžinierskych stavieb,
- j) rozvoj cestovného ruchu,
- k) medzištátnu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v záujme trvalo udržateľného rozvoja regiónu,
- l) zachovanie identity a rozvoj kultúry a starostlivosť o kultúrne dedičstvo regiónov a sídiel,
- m) rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka, rozvoj vidieckych oblastí a zvyšovanie kvality života na vidieku,
- n) realizáciu opatrení na ochranu, udržiavanie a zveľaďovanie životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry regiónu,
- o) ochranu prírody, efektívne využívanie prírodných zdrojov regiónu a využívanie alternatívnych zdrojov energie,
- p) rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v regióne,

-
- q) udržateľný rozvoj aglomerácií, obnovu, regeneráciu a rozvoj miest a obcí podľa záväznej časti príslušnej územnoplánovacej dokumentácie,
 - r) zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania,
 - s) budovanie a posilňovanie štruktúr občianskej spoločnosti, rozvoj prosociálneho správania obyvateľstva,
 - t) rozvoj multikultúrnej spoločnosti v regióne vrátane multikultúrneho dialógu, spolupráce a tolerance v regiónoch a sídlach,
 - u) rozvoj telesnej kultúry, športu a turistiky,
 - v) ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia a i.

Financovanie realizácie tohto rozvoja, vzhľadom na zainteresovanie viacerých partnerov a aj vzhľadom na spoločensky, územne i ekonomicky celoplošný dopad, je uvažované z viacerých zdrojov:

- a) zo štátneho rozpočtu,
- b) zo štátnych účelových fondov,
- c) z rozpočtov vyšších územných celkov,
- d) z rozpočtov obcí,
- e) z prostriedkov fyzických osôb,
- f) z prostriedkov právnických osôb,
- g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
- h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi, a i.

V súlade s platnou legislatívou program a jeho prípadné aktualizácie schvaľuje obecné zastupiteľstvo. Dokument obsahuje v rámci svojich kapitol nasledovné informácie:

- a) **analytické údaje** - komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja,
- b) **strategické údaje** - stratégiu rozvoja pri zohľadnení vnútorných špecifík územia a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,
- c) **programové údaje** - zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie PRO,
- d) **realizačné údaje** - popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie PRO, systém monitorovania a hodnotenia plnenia PRO s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie PRO formou akčných plánov, a
- e) **finančné údaje** - finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie PRO.

PRO je vypracovávaný obcou pri uplatnení partnerstva, t.j. na základe spolupráce so sociálno-ekonomickými partnermi (subjekty verejnej správy, podnikatelia a mimovládne organizácie pôsobiace v oblasti regionálneho rozvoja na miestnej, regionálnej alebo celoštátnej úrovni. PRO je chápaný ako *otvorený dokument reagujúci na potrebné zmeny*, zapríčinené vnútornými alebo vonkajšími faktormi, ktorý sa podľa vopred stanovených pravidiel môže dopĺňať, inovovať a aktualizovať v priebehu ďalších rokov. Zároveň je však potrebné, aby obec účelovo nezľavovala z rozvojových princípov a hodnôt uvedených v PRO a udržala si napĺňanie svojej vízie a stanovených strategických cieľov v čo najširšom

meradle. Jednotlivé aktualizácie programu rozvoja obce sa vypracúva podľa potreby a rovnako ako celý PRO a tieto schvaľuje obecné zastupiteľstvo. Schválenie programu rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov.

A/ ANALÝZA HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO PROSTREDIA OBCE DIVINKA

A.1. Vymedzenie a charakteristika riešeného územia

Obec Divinka z hľadiska územno-správneho členenia patrí do okresu Žilina, Žilinského samosprávneho kraja. Z hľadiska kategorizácie územno-štatistickej jednotky EUROSTAT vystupuje ako úroveň NUTS V.

Divinka je obec menšieho rozsahu v zázemí aglomerácie krajského mesta Žilina a okresného mesta Bytča.

Obec je členom Združenia Mikroregión Hričov (Divina, Divinka, Svederník, Dlhé Pole, Horný Hričov, Dolný Hričov, Paština Závada, Hričovské Podhradie, Ovčiarsko, Bitarová, Brezany, Hôrky). V roku 2015 sa vytvorilo občianske združenie „MAS Zem palatína Juraja Thurzu“, ktorý zahŕňa obce a dve mestá okresov Žilina, Bytča a Čadca. Obec Divinka je jeho súčasťou. Zmyslom združenia je vytvorenie Miestnej akčnej skupiny, partnerstva verejného a súkromného sektora za účelom zvýšenia životnej úrovne miestnych obyvateľov a prílevom investícií z európskych dotácií.

V intraviláne sídla prevláda obytná funkcia - súkromné, obecné pozemky, rodinné domy, bytovky, centrum občianskej vybavenosti.

Plochy zelene tvoria verejná zeleň v centre, na cintorínoch, brehové porasty pri vodných tokoch (Divinský potok, Lalinský potok, Coloňský potok) Divinského potoka, verejná zeleň v areáloch ZŠ a MŠ a zeleň v súkromných dvoroch.

V katastrálnom území obce dominuje *obytno-rekreačná funkcia*.

Rozloha katastra obce je 517 ha.

A.2. Východiská a podklady

PRO chápeme ako výsledok celospoločenského konsenzu rôznych skupín obyvateľstva, podnikateľských subjektov, zariadení, inštitúcií a samosprávnych orgánov na úrovni obce. Súčasne plán zohľadňuje závery uvádzané v národných plánovacích dokumentoch a v koncepciách rozvoja ŽSK, ktoré sa dotýkajú tohto mikroregiónu.

Proces tvorenia plánu mal viaceré etapy:

V prvej časti bola zriadená komisia, pozostávajúca z odborníkov a zástupcov miestneho poslancského zboru, ktorí sa dohodli na štruktúre dokumentu a následných krokoch získavania faktografického materiálu a analytických údajov od občanov. V druhej časti metódou prieskumu odpovedali občania na 5 otázok, ktorými sa zisťovali ich individuálne názory. Na ďalších zasadnutiach komisie sa prezentovala vízia a potrebné priority zmien hospodársko-spoločenského života obce a stanovili sa strategické ciele.

Výsledky prieskumu:

Na základe vyhodnotenia prieskumu poradie priorit pre občanov je nasledovné:

1. Vybudovanie kanalizácie
2. Vybudovanie nájomných bytov
3. Vybudovanie chodníkov pre peších v častiach:
 - Divinka – okolo Základnej školy a Materskej školy
 - medzi Divinkou a Lalinkom popri ceste III. triedy

-
4. Regulácia potokov v intraviláne - v kritických úsekoch
 5. Dokončiť opravy miestnych komunikácií
 6. Dobudovanie vodovodu v Divinke a Lalinku
 7. Vybudovať kryté zastávky SAD v celej obci

Po vyhodnotení výsledkov prieskumu následným krokom sa stal audit súčasného stavu hospodársko-spoločenského života obce, majetkových pomerov, doterajších investičných aktivít, problematických oblastí, neriešených konkrétnych problémov, stav technickej a sociálnej infraštruktúry (školsťva, kultúry, cestovného ruchu, ekológie a životného prostredia).

Výsledkom auditu bolo zostavenie SWOT analýzy obce Divinka.

Pri spracúvaní analytických záverov sa okrem odpovedí z prieskumu názorov občanov využili aj ďalšie podkladové, dokumentačné a publikačné materiály, súčasné štatistické údaje a hospodárske výsledky, ktoré určitým spôsobom objasňujú alebo poskytujú informácie z doterajšieho vývoja obce.

Pre načrtnutie vízie ďalšieho rozvoja obce sa brali do úvahy aj koncepčné materiály VÚC ŽSK, Koncepcia rozvoja cestovného ruchu ŽSK.

B/ AUDIT ÚZEMIA

B.1. Zemepisná charakteristika a prírodné podmienky

Obec Divinka leží vo východnej časti pohoria Javorníky, pri ústí Divinského potoka do rieky Váh. Južnú hranicu katastra tvorí Hričovská vodná nádrž, vybudovaná na rieke Váh.

Obec pozostáva z dvoch častí – časť Divinka a časť Lalinok.

Časť Lalinok sa ťahá do Divinskej doliny, ktorá je zovretá okolitými vrchmi - Veľký vrch, Prašivá a Homola. Lalinok je od časti Divinka vzdialený cca 1 km. Dolinou preteká Lalinský potok odvádzajúci vody z časti Hôrky a ďalších okolitých častí. Ústi do Divinského potoka pri Základnej škole. Dĺžka potoka v katastri je cca 1,5 km.

Cez časť Lalinok preteká Coloňský potok, ktorý ústi do Divinského potoka v miestnej časti Vrtielky, pod vrchom Hradisko. Najväčším potokom je Divinský potok, odvádzajúci vody divinskej doliny. V chotári obce preteká v dĺžke cca 1,5 km, ústi do vybudovaného rybníka na brehu Hričovskej priehrady. Vody z miestnej časti Prašivá a Všivák odvádzajú Studený potok v dĺžke cca 1 km. Tento potok ústi do močaristej časti s miestnym názvom V Jezerách.

Okolité kopce v časti Divinka majú názvy: Malý Vrch, Veľký Vrch, Prašivá, Všivák, Bok.

V časti Lalinok sú kopce Homola, Hradisko.

Najvyššie položeným bodom v chotári je vrchol Prašivej - 626 m. n. m.

Nadmorská výška stredu obce je 327 m. n. m.

Miestne časti v Divinke majú názvy: Lovišky, Malý a Veľký Višpinger, Skalie, Agát, Malé Salašky, Koleso, Bukovina, Všivák, Háje, Na Hôrke, Priesaniská, Niva, Podiplie a pod.

V Lalinku sú časti: Vrtielky, Hôrka, Hamoje, Lazce, Lieštie, Dielnica, Dúbrava, Zástavnica, Role na Role, Pod Hrabím, Lazy, Za Jamu, Kračiny.

Osídlenie

Prvá písomná zmienka o časti *Divinka* je z r. 1393. Obec vtedy patrila pod panstvo Lietava, potom panstvu Budatín a časť obce zemianskym rodinám.

V r. 1598 mala obec 9 domov, v r. 1720 4 daňovníkov - želiarov. V r. 1784 tu bolo 18 domov a 109 obyvateľov, v r. 1828 14 domov a 188 obyvateľov.

Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom, prácou v lese a chovom dobytká.

V 19. storočí tu bola pálenica.

Časť obce *Lalinok* sa prvýkrát spomína v r. 1393. Obec patrila panstvu Budatín, časť obce zemianskym rodinám. Od 16. storočia celú obec vlastnili zemanovia. V r. 1598 mala táto časť 11 domov, v r. 1720 18 daňovníkov, z toho 14 želiarov, v r. 1784 36 domov, 29 rodín a 203 obyvateľov, v r. 1828 42 domov a 314 obyvateľov.

Obec si poľnohospodársky ráz zachovala ešte aj za prvej Československej republiky. Boli tu 2 mlyny, 2 vyhne a 1 píla. Po II. svetovej vojne z dôvodu výstavby vodnej nádrže Hričov ubudla v katastri i značná časť poľnohospodárskej pôdy. Názov obce prešiel postupným vývojom: Kys Dywyne, Cleyne Dywyna, Divinka, Malá Divinka, Mad Kisdivina, Kisdivény, Divinčianka. Nakoniec sa ustálil na súčasný názov Divinka.

Lalinok prešiel vývojom názvov Lelenk, Lalinka, Lelinka, Lalinec - až po dnešný názov Lalinok.

Obyvateľstvo sa živilo poľnohospodárstvom.

Pred I. svetovou vojnou bol Lalinok pripojený k Divinke.

B. 2. Obyvateľstvo

Obec Divinka má v súčasnosti (ku dňu 11.02.2016) 1029 obyvateľov. V časti Divinka žije 502 obyvateľov a v časti Lalinok 527 obyvateľov.

Údaje v nasledovných tabuľkách sú zo zdrojov Štatistického úradu SR z posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011.

Tab.: Obyvateľstvo podľa pohlavia, veku

	Veková kategória	Muži	Ženy	Spolu
Podiel obyvateľstva v %	0 - 5	9,8	7,7	8,8
	6 - 14	8,6	9,0	8,8
	produktívny vek	73,2	70,7	71,9
	poproduktívny vek	8,4	12,6	10,5
Priemerný vek		35,81	38,57	37,18

Zdroj: Štatistický úrad SODB 2011

Tab.: Retrospektívny vývoj obyvateľov obce Divinka od roku 1970

Rok	Počet domov	Počet obyvateľov
1970	188	892
1980	221	886
1991	251	798
1995	258	785
2006	265	892
2016	236	1029

Národnostné zloženie obyvateľstva v obci

V obci žije 95,76% obyvateľstva slovenskej národnosti, 0,4% českej národnosti, 0,9% poľskej národnosti a zvyšok je inej národnosti.

Tab. Obyvateľstvo podľa pohlavia a národnosti

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	479	470	949
Česká	1	3	4
Nemecká	1	0	1
Poľská	4	5	9
Bulharská	1	0	1
Iná	1	0	1
Nezistená	13	13	26
Spolu	500	491	991

Zdroj: Štatistický úrad SODB 2011

Zloženie obyvateľstva podľa náboženského vyznania

Prevláda náboženské vyznanie Rímsko-katolíckej cirkvi (859 občanov), vyznanie Evanjelickej cirkvi ECAV (7), bez vyznania (70).

Tab.: Obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	425	434	859
Gréckokatolícka cirkev	2	1	3
Pravoslávna cirkev	1	0	1
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	5	2	7
Evanjelická cirkev metodistická	1	0	1
Cirkev Ježiša Krista Svätých neskorších dní	1	0	1
Bez vyznania	40	30	70
Iné	5	4	9
Nezistené	20	20	40
Spolu	500	491	991

Zdroj: Štatistický úrad SODB 2011

Obyvateľstvo - ekonomická aktivita

Budúcnosť rozvoja obce závisí aj od schopností vytvoriť čo najviac pracovných miest pre svojich občanov a tým zamedziť migrácii do iných (väčších) sídiel.

Z celkového počtu obyvateľov je 501 ekonomicky aktívnych osôb.

V obci je v súčasnosti 36 nezamestnaných občanov, z toho 17 žien. V rámci aktívnych prác je evidovaných 11 nezamestnaných občanov.

Ekonomická aktivita

Ekonomickú aktivitu obyvateľstva Divinky popisuje nasledovná tabuľka, podľa SODB 2011.

Pohlavie	Osoby ekonomicky aktívne					
	spolu	%	z toho			vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch
			osoby na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	nezamestnaní	
Muži	277	55,3	0	4	38	0
Ženy	224	44,7	9	7	23	1
Spolu	501	100,0	9	11	61	1

Zdroj: Štatistický úrad SODB 2011

Podľa štatistických údajov je najviac ekonomicky aktívnych obyvateľov zastúpených v hospodárskych odvetviach ako priemyselná výroba, veľkoobchod, maloobchod, opravy motorových vozidiel a spotrebného tovaru. Z celkového počtu ekonomicky aktívnych osôb až (54 %) denne odchádza za prácou mimo obec najmä do krajského mesta Žilina.

B. 3. Domový a bytový fond

V r. 2016 bolo na území obce 320 domov a bytov, z toho 286 trvalo obývaných a 34 neobývaných.

Domový a bytový fond

Domy	Divinka	Lalinok
Trvalo obývané	133	103
Neobývané	9	25
Novostavby pred kolaudáciou	8	2
Chaty	9	8
bytové domy s počtom bytových jednotiek	0	40
SPOLU	159	178

Zdroj: Údaje z obce

Obec zaznamenáva značný nárast záujmu o bývanie zo strany pôvodných obyvateľov a ich potomkov a súčasne i zo strany občanov Žiliny, ktorí hľadajú tiché a kludné prostredie s dobrou dostupnosťou v blízkosti krajského mesta. Po príprave pozemkov - plôch na IBV a vybudovaní bytového domu vzrastie imigrácia do obce, čím sa predpokladá nielen zvýšenie počtu obyvateľov, ale i postupné zvýšenie indexu vitality.

Hromadná bytová výstavba - HBV

S cieľom ďalšieho rozvoja obce a na základe vyhodnotenia demografie a analýzy súčasného stavu súvisí potreba nových stavebných pozemkov vo vybratých lokalitách.

V miestnej časti Vrtielky sa vybuďovali nové bytovky s počtom 24 resp. 16 bytov. Bytovky postavil súkromný investor, obec poskytla pozemky a pripravila inžinierske siete.

Ide o jednoizbové a trojizbové byty a jeden byt s bezbariérovým prístupom. HBV zabezpečujú bývanie pre mladé rodiny a sociálne slabšie skupiny obyvateľstva, ktoré si nemôžu dovoliť investície do stavby rodinného domu, no súčasne chcú zostať bývať v obci. Zvýšenie počtu bytových jednotiek je možné riešiť aj výstavbou nájomných bytov.

Ďalší nárast počtu bytových jednotiek v obci je možné dosiahnuť aj prestavbou súčasných starších domov, vyplnením prelúk v intraviláne a výberom novej lokality pre individuálnu bytovú výstavbu (IBV).

Plánované lokality pre novú IBV

V obci Divinka pre rozvoj IBV sú vytypované nasledovné lokality:

- * v časti Divinka „Nad brehy“
- * v časti Divinka „Tomanova“
- * v časti Lalinok lokalita oproti cintorínu
- * v časti Lalinok pokračovanie výstavby na „Slnečnej ulici“
- * v časti Lalinok pod „Lazce“
- * v časti Lalinok Na Zadku
- * v časti Lalinok na Hôrke

Spolu sa počíta s výstavbou cca 40 nových rodinných domov.

Rozvoj IBV a HBV v obci priamo súvisí aj s rozvojom sociálnych a doplnkových služieb a občianskej vybavenosti. Keďže obec má výhodnú polohu na cestnej spojnici medzi krajským mestom Žilina a okresným mestom Bytča, je možné v budúcnosti počítať i s prisťahovalectvom nových občanov, ktorí sa rozhodnú usadiť sa na vidieku. Väčší počet obyvateľov bude vyžadovať vyššiu úroveň poskytovania služieb a rozsiahlejšiu občiansku vybavenosť.

Erb, vlajka a iné symboly obce

Erb obce Divinka je kombináciou zachovalých erbov časti obce Divinka a časti obce Lalinok. Je vytvorený na základe zachovalých pečatí obcí zo 17.-18. storočia.

Na modrom poli žltý monogram MARIA nad zelenou pôdou, po jeho oboch stranách sú biele kvety - poniklec. Odtlačky obidvoch pečatí sú uložené v Krajinskom archíve v Budapešti - v Altenburgovej zbierke pečatí.

Vlajku obce tvorí päť farebných pruhov v poradí modrý, biely, žltý, biely, zelený. Kombinácia farieb vychádza z erbu.

Ďalším symbolom obce je okrúhla pečať kopírujúca motív erbu.

C/ TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

C.1. Dopravný systém

Miestne komunikácie

Katastrom obce prechádza štátna cesta II/507 Žilina - Bytča, v dĺžke cca 1,3 km. Na tejto ceste je v katastri obce vybudované jedno premostenie.

Intravilánom obce prechádzajú dve štátne cesty, a to cesta III/50761 vedúca do časti Lalinok a III/50757 spájajúca Divinku s obcou Divina. Dĺžka cesty III/50757 v katastri Divinky je 2,8 km.

V intraviláne sú vybudované 4 premostenia (3 v Divinke, 1 v Lalinku). Z tohto počtu 2 mosty sú v správe Slovenskej správy ciest a 1 most spravuje obec. Na tomto moste sa robí pravidelná údržba.

Obec spravuje aj miestnu sieť komunikácií v celkovej dĺžke 5,5 km.

Technický stav niektorých miestnych komunikácií je nevyhovujúci, majú narušený povrch, výtlky a mnohé nemajú základné šírkové parametre.

V modernizácii bude obec pokračovať v nasledujúcom období.

V strede obce (časť Divinka) je vybudovaný jednostranný chodník v dĺžke 60 m. Cestná prevádzka v obci si vyžaduje vybudovať chodník popri ceste III/50757 až po budovu ZŠ a následne s napojením a vybudovaním chodníka medzi časťami Lalinok a Divinka.

V katastri obce sú i lesné cesty a ďalšie obslužné komunikácie, ktoré nie sú vo vlastníctve obce, resp. SPF

Dopravné spojenie

Hromadnú autobusovú prepravu osôb zabezpečuje SAD Žilina na linkách Žilina – Lalinok, Žilina - Divina, Žilina - Divina - Lúky. Je možné použiť aj autobusové spojenie do Dlhého Poľa, resp. do Bytče - zastávka SAD je pri odbočke do obce Divinka.

V intraviláne obce je 6 zastávok SAD. Dve z nich sú zachovalé, ďalšie tri bude potrebné vymeniť alebo rekonštruovať, pretože sú už zastaralé a esteticky nevzhľadné a jednu zastávku bude potrebné dobudovať.

Parkoviská

V časti Divinka pred budovou materskej školy a pred budovou Základnej školy sú parkoviská, ktoré však bude potrebné dobudovať.

V časti Lalinok je parkovisko pri KD Lalinok o ploche cca 300 m², ktoré taktiež bude potrebné zrekonštruovať.

Železnica

Obec nemá priame spojenie po železničnej trase. Najbližšia možnosť využitia železničnej dopravy je v krajskom meste Žilina, vo vzdialenosti cca 6 km.

C.2. Zásobovanie vodou

Zásobovanie vodou je v obci Divinka zabezpečované obecným vodovodom. Na tento vodovod je napojených 214 domácností.

Obecný vodovod má celkovú dĺžku 4000 m a je vo vlastníctve obce. Spravuje ho firma VISTO a. s.

Ostatné domácnosti využívajú na zásobovanie vodou svojpomocne vybudované vodné zdroje v okolí obce.

V rámci zabezpečenia zásobovania obyvateľov pitnou vodou bude potrebné dokončiť v časti Lalinok niektoré ulice a v Divinke časti novej IBV v celkovej dĺžke cca 800 m.

C . 3 . Kanalizácia

V Divinke nie je vybudovaná splašková kanalizácia, je tu vybudovaná iba čistička odpadových vôd pre bytovky, na ktorú je napojených 8% obyvateľov. Jednotlivé domy sú odkanalizované vlastnou domovou kanalizáciou (ČOV, žumpami, resp. septikmi). V rámci investičného zámeru SEVAK, a.s. sa predpokladá vybudovanie kanalizácie do 10 rokov s napojením na ČOV Horný Hričov.

C . 4 . Zásobovanie elektrickou energiou

V obci je vybudovaná elektrická sieť s verejným osvetlením s cca 170 stĺpmi a úspornými svietidlami, ktoré bolo rekonštruované v roku 2015.

V časti obce Divinka i Lalinok sú umiestnené po 2 trafostanice.

V súvislosti s rozvojom IBV bude potrebné rozšíriť elektrickú rozvodnú sieť do periférnych oblastí obce a nových lokalít IBV.

C . 5 . Zásobovanie plynom a teplom

V Divinke je ústredným kúrením lokálneho charakteru vykurované celkom 220 bytov, z toho 36 na pevné palivo, 166 na plyn a 18 na elektrinu.

V súčasnosti je na území obce kompletne vybudovaná plynárenská sieť. Plynifikácia oboch častí obce bola realizovaná v r. 2002-2003.

Pre všetkých potenciálnych odberateľov plynu sú vytvorené vhodné podmienky. Ďalšie rozširovanie plynovodnej sústavy je možné iba v prípade nových stavebných činností a rozšírenia IBV.

C . 6 . Telekomunikačné služby

Telekomunikačná sieť

V obci Divinka sú telekomunikačné služby zabezpečované firmou Telecom cez digitálnu ústredňu v Divine. Kapacita tejto ústredne je dostatočná, poskytuje hlasové i dátové služby pre obyvateľov všetkých obcí v divinskej doline.

Okrem pevných liniek sú obidve časti - Divinka aj Lalinok pokryté signálom mobilných operátorov. Operátor Orange má v katastri obce vybudovaný svoj vysielač.

Príjem TV signálu je zabezpečený cez systém káblovej TV, vybudovaný v r. 2003. Káblová televízia zabezpečuje príjem TV staníc ako aj šírenie internetu.

Pošta

V obci nie je zriadená prevádzka Slovenskej pošty. Obyvatelia využívajú poštové služby v meste Žilina alebo v obci Divina.

Miestny rozhlas

Systém miestneho rozhlasu je funkčný, avšak v blízkej budúcnosti bude potrebné vykonať jeho komplexnú rekonštrukciu.

D/ SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

D.1. Školstvo, kultúra a šport

Školstvo

Predškolské a základné školské vzdelanie pre ročníky 1.-4. zabezpečuje pre obec základná škola s materskou školou. Tvorí jeden hospodáriaci subjekt s jedným riaditeľom. Inštitúcia sídli v dvoch samostatných budovách, v nevelkej vzájomnej vzdialenosti.

Materská škola Divinka

Objekt materskej školy bol postavený a uvedený do prevádzky v rámci „Akcie Z“ v r. 1986. Objekt tvorí poschodová budova s tromi triedami, jedálňou, technickou časťou. Budova je vykurovaná plynom. Má samostatnú kotolňu. Jedna z tried slúži pre vyučovanie žiakov ZŠ. V objekte je jedáleň, ktorá zabezpečuje stravovanie pre MŠ, ZŠ a pre dôchodcov. Na nádvorí MŠ sú vybudované preliezky.

Objekt má vymenené okná, novú strechu. Z obecných prostriedkov došlo k rozšíreniu kapacity MŠ a z dotácie MŠVaV k rekonštrukcii hygienických zariadení. V blízkej budúcnosti je potrebné urobiť modernizáciu vonkajšieho plášťa (zateplenie) a rekonštrukciu vnútorných priestorov. Z kapacitných dôvodov je potrebné MŠ rozšíriť ešte o jednu triedu. Škôlku navštevovalo v rokoch 2013 a 2014 36 resp. 50 detí, čo je súčasne naplnenie kapacity. Výchovno-vzdelávací proces zabezpečujú 4 učiteľky.

Základná škola

Základná škola sídli v samostatnej budove. Škola je zriadená pre ročníky 1.-4. Žiaci 5.-9. ročníka ZŠ navštevujú ZŠ v Divine resp. v Žiline. Niektoré deti ročníkov 1.-4. z Diviny a z Diviny - časť Lúky, zasa navštevujú túto ZŠ v Divinke.

Objekt súčasnej ZŠ bol postavený v r. 1912. Pôvodne škola pozostávala z jednej triedy a bytu pre rodinu učiteľa. Neskôr prešla prestavbou. V súčasnosti sú tu zriadené 3 triedy, kabinet a zborovňa pre učiteľov. Ďalšia trieda pre ZŠ je využívaná v objekte MŠ.

Základnú školu navštevovalo v rokoch 2013 a 2014 72 resp. 70 detí. Vyučovanie zabezpečujú piati kvalifikovaní pedagógovia. Škola je vykurovaná plynom, je udržiavaná. Na výučbu telesnej výchovy sa využíva nádvorie školy a miestne futbalové ihrisko.

Škola je vybavená počítačovou učebňou a je pripojená na internet.

V pláne je rekonštrukcia budovy základnej školy týkajúca sa vonkajších a časti vnútorných priestorov, modernizácie učebných pomôcok ako aj vybudovanie telocvične v jej areály.

Kultúra

Kultúrno-spoločenský život v obci Divinka sa realizuje najmä v kultúrnom dome v časti Lalinok. Časť Divinka nemá vlastný kultúrny dom.

Objekt KD v Lalinku je jednoposchodový. Na prízemí sú priestory obecnej knižnice s internetovým pripojením, pohostinstva a stolárskej dielne.

Na poschodí objektu sa nachádza veľká sála, využíva sa na kultúrne akcie - oslavy, zábavy, plesy a pod. Tiež sa tu nachádza jedna kancelária, ktorá je v dlhodobom prenájme. Súčasťou hornej sály je i kuchynka a WC.

Kultúrny dom má kapacitu 120 osôb. Z dotácie Environmentálneho fondu boli na objekte vymenené okná i dvere. Objekt kultúrneho domu je čiastočne zateplený a je potrebné zvýšnú časť zatepliť a zveľadiť jeho okolie.

Kultúrne pamiatky

Na území obce, v časti Divinka sa nachádzajú dva historické objekty:

1. **Baroková kaplnka z prvej pol. 18. storočia.** Kaplnka je evidovaná ako kultúrna pamiatka. Kaplnka je v správe rímsko-katolíckej cirkvi. V roku 2015 bola zrekonštruovaná.
2. **Dvojtraktový renesančný kaštieľ v tvare „L“** z prelomu 16. a 17. storočia s klenbovými pivničnými priestormi umiestnený v strede obce. Do r. 2001 bol objekt využívaný krajskou knižnicou na verejné účely. Zapísaný je v zozname národných kultúrnych pamiatok. Majiteľom Kaštieľa je Žilinský samosprávny kraj. Je potrebné uskutočniť jeho kompletnú rekonštrukciu.
3. **Hradisko Veľký vrch** Archeologická lokalita zapísaná v ústrednom zozname NKP. Viacerými valmi je opevnená plocha asi 12 ha. Zo známych opevnení z doby rímskej je toto najväčšie. V súčasnosti sa tu každoročne uskutočňuje archeologický výskum.

Šport

V obci je vybudované 1 športové trávnaté futbalové ihrisko. Slúži pre futbalový oddiel TJ Divinka. Vedľa tohto ihriska je vybudované multifunkčné športové ihrisko s povrchom z umelej trávy, najmä na futbal, tenis, nohejbal, volejbal a v zimných mesiacoch na hokej. Ihrisko má vybudovanú šatňu so sociálnymi zariadeniami a vybavením, ktoré v nedávnej dobe prešli rekonštrukciou a vybudoval sa tu i prístrešok pre trávenie voľného času.

V miestnej časti Lalinok bolo v roku 2014 vybudované multifunkčné športové ihrisko s umelou trávou a detské ihrisko s preliezkami (v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007-2013) v hodnote 36 000 Eur. Obec v rámci tohto projektu nadviazala partnerskú spoluprácu s poľskou obcou Spytkowice.

V lete sa v obci pravidelne organizujú cyklistické preteky v rámci Slovenského pohára a Memoriál Jozefa Novosada na trase Lalinok - Kotešová - Kolárovice - Melocik a detské cyklistické preteky.

V obci sa pravidelne poriadajú športové podujatia: turnaj o pohár starostu v malom futbale, nohejbale, stolnom tenise a zimná liga v malom futbale.

D.2. Sociálna starostlivosť

V obci nie je zriadené zdravotné stredisko. Primárnu zdravotnícku starostlivosť pre občanov zabezpečujú zariadenia v Žiline.

V obci funguje opatrovateľská služba, poskytujú sa obеды klientom v tejto sociálnej skupine.

Obecný úrad každoročne organizuje posedenie so staršími občanmi nad 65 rokov.

V roku 2012 bol založený Klub dôchodcov Divinka – Lalinok, ktorý organizuje rôzne spoločenské podujatia pre túto vekovú skupinu.

D.3. Správa obce

Správu obce a administratívne úkony a služby pre občanov zabezpečuje obecný úrad. Budova obecného úradu je bývalý objekt mlyna. Nachádza sa v centre obce v tesnom

susedstve s historickou budovou kaštieľa. Vnútorne priestory obecného úradu sú zrekonštruované. Prístavbou a nadstavbou tohto objektu sa plánuje vybudovanie deviatich nájomných bytov, nakoľko je po nich značný dopyt zo strany obyvateľov obce.

D.4. Webová stránka obce

Obec prevádzkuje internetovú stránku www.divinka-lalinok.sk, na ktorej sa uverejňujú pravidelne aktuálne informácie zo života obce, obecného úradu, o športových, kultúrnych podujatiach a podobne. Elektronická komunikácia prebieha formou e-mailovej komunikácie.

E/ HOSPODÁRSKA ZÁKLADŇA

Hospodársku základňu v obci tvoria lesníctvo, drevárska a kamenárska výroba a v menšej miere cestovný ruch zastúpený chatárstvom a chalupárstvom.

Na území obce sa nachádza nálezisko mastenca.

V pláne je vybudovať priestory na menšiu, nezávadnú priemyselnú výrobu – priemyselné haly, skladové priestory.

E.1. Poľnohospodárstvo

Obyvatelia Divinky a Lalinku sa v minulosti venovali pestovaniu zemiakov a obilia, chovu domácich zvierat. Pre vlastnú potrebu v súčasnosti pretrvávajú pestovanie zemiakov a obilia. Z ovocných stromov je v záhradách zastúpená jablň, čerešňa a slivky.

Na území obce nepodnikajú farmári ani veľkopestovatelia.

Plochu poľnohospodárskej pôdy využíva LKV Svederník na pasenie hovädzieho dobytku a pestovanie trávy na seno.

V obci vyvíja svoju činnosť jeden samostatne hospodáriaci roľník, ktorý sa špecializuje na chov oviec.

Výmera územia

Územie	Celková výmera územia (ha)						
	spolu	v tom		nepoľnohospodárska pôda			
		Poľnohosp. pôda	Nepoľnohospod. pôda	v tom			
	517,4			lesný pozemok	vodná plocha	zastavaná plocha a nádvorie	ostatná plocha
		167,7	349,7	259,4	56,7	26,2	7,4

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Celková výmera katastra obce Divinka je 517,4 ha, z toho 167,7 ha je poľnohospodárska pôda a 349,7 ha z územia tvorí nepoľnohospodárska pôda s lesnými pozemkami, vodnými plochami, zastavanými a ostatnými plochami.

Plochu poľnohospodárskej pôdy v najväčšej miere tvorí trvalý trávny porast (116,9 ha), v menšej miere orná pôda (34 ha), malé plochy prímestských záhrad (16,2 ha) a ovocných sádov (0,6 ha).

Poľnohospodárska pôda

Územie	Poľnohospodárska pôda (ha)						
	Spolu	v tom					
		orná pôda	chmeľnica	vinica	záhrada	ovocný sad	trvalý trávny porast
	167,7	34,0	-	-	16,2	0,6	116,9

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Lesníctvo

Lesy zaberajú značnú časť územia obce Divinka, takmer 260 ha, čo je 50,1% z celkovej výmery územia.

Väčšinou ide o bukovo-smrekové lesy.

Na území obce pôsobia lesné spoločenstvá v Divinke je to Komposesorát a v Lalinke Urbárske spoločenstvo a Združenie lesomajiteľov, ktoré združujú vlastníkov lesov v súkromnom vlastníctve, zabezpečujú ťažbu dreva a obnovu lesov v súkromnom vlastníctve.

E.2. Obchod a služby

Obchodná sieť a služby

Obchodnú sieť v obci tvoria:

- COOP Jednota v časti Divinka
- COOP Jednota v časti Lalinok
- 2 pohostinstvá (1xDivinka a 1x Lalinok)
- Veterinárna ambulancia
- Stolárstvo
- 3 autoopravovne

V obci nie sú iné druhy obchodných prevádzok, ani žiadny subjekt poskytujúci služby.

Za službami a tovarmi priemyselného charakteru dochádzajú občania Divinky do krajského mesta Žilina.

Cintoríny a domy smútku

Obec má dva cintoríny o celkovej ploche 0,6 ha. Cintorín v Divinke je umiestnený za obcou v smere na Bytču, v blízkosti domu smútku. Má dve časti - starú a novú časť. Na pochovávanie sa využívajú obe časti cintorína. V súčasnej dobe prebieha vlastnícke vysporiadanie pozemkov z dôvodu jeho rozširovania.

Časť Divinka má v prevádzke dom smútku z r. 1997, ktorý sa využíva i na bohoslužby. Hlavná miestnosť má kapacitu cca 50 osôb.

Časť obce Lalinok má cintorín umiestnený nad obcou. Na tom istom pozemku je umiestnený aj dom smútku, ktorý bol vybudovaný v r. 1987 a je taktiež využívaný i na bohoslužby. Cintorín v tejto časti obce bol rozšírený a v súčasnosti disponuje dostatočnou kapacitou. V súčasnej dobe prebieha rekonštrukcia oplotenia cintorína v Divinke a v budúcnosti bude potrebné zrekonštruovať aj oplotenie v Lalinke.

Hasičská zbrojnica

V časti obce Divinka je dobrovoľný hasičský zbor (DHZ), založený v r. 1933. Hasičská zbrojnica je umiestnená v budove Zvonice v Divinke. Vo výbave zbrojnice je požiarne vozidlo AVIA a privesná motorová striekačka PS-12 s výbavou. Technický stav zariadenia a doplnkov je dobrý, pravidelne kontrolovaný. Nakoľko činnosť DHZ nie je na požadovanej úrovni, je potrebné túto činnosť zaktivizovať.

E.3. Cestovný ruch

V obci nie je rozvinutý cestovný ruch. Nenachádzajú sa tu žiadne zariadenia cestovného ruchu, nie je prevádzkované privátne ani iné ubytovanie.

V katastri obce je niekoľko samostatných súkromných chát a rekreačných domčekov.

Obec má však určitý potenciál vhodný pre rozvoj prímestského cestovného ruchu a jednodňovej rodinnej rekreácie pre občanov blízkeho mesta Žilina.

Potenciál s dobrými podmienkami pre rozvoj tohto druhu cestovného ruchu tvoria:

- rybník pri hlavnej ceste Žilina - Bytča
- staršie objekty v obci určené na rekreáciu
- archeologické nálezisko na Veľkom Vrchu
- renesančný Kaštieľ Divinka
- jestvujúce turistické trasy
- Náučný chodník
- Závršie – prístrešok s futbalovým ihriskom
- plánovaný projekt vybudovania vyhliadkovej veže na Veľkom vrchu
- plánované vybudovanie cyklotrás
- vysoká lesnatosť územia s možnosťami pre zber húb a liečivých rastlín.

Jednou zo zaujímavostí obce z historického i národopisného hľadiska je lokalita Veľký Vrch, sídlisko starej slovanskej kultúry. V minulosti sa tu realizovali archeologické výskumy, počas ktorých sa v lokalite našli rôzne vykopávky, ktoré sú uložené v Považskom múzeu v Žiline. Najvzácnejším nálezom z Divinky je strieborná minca tzv. divinského typu, ktorá je vystavená na Bratislavskom hrade. Od roku 2012 tu opäť prebieha každoročný archeologický výskum za podpory Žilinského samosprávneho kraja – Považské múzeum v Žiline, a Archeologického ústavu SAV v Nitre a obce Divinka

Zaujímavosťou je vybudovaný náučný turistický vedúci na Veľký vrch, vybudovaný zo zdrojov Nadácie Pontis. Na Lovíškách je vybudovaný turistický prístrešok.

Intravilán i extravilán obce sú vhodnými miestami najmä pre prímestskú rekreáciu rodinného typu najmä pre obyvateľstvo blízkej Žiliny. Dobré podmienky spočívajú v relatívne vysokej lesnatosti územia, vhodnej na prechádzky, nenáročnú turistiku, zber húb a liečivých rastlín. Intravilánom a extravilánom obce vedú viaceré turistické trasy. Časť z nich je už obnovená.

Ďalšou možnosťou prímestskej rekreácie je plocha Hričovskej priehrady. Časť plochy sa nachádza v katastri obce Divinka, na ktorej je možné pestovať vodné športy.

Mimo intravilánu, pri hlavnej ceste Žilina - Bytča sa nachádza rybník, hojne využívaný miestnymi obyvateľmi počas letnej sezóny. Kúpanie je na vlastné riziko. Má upravené brehy a sú tu vybudované oddychové miesta - stoly s lavičkami. V zime pri silných mrazoch je využívaný miestnymi obyvateľmi, i obyvateľmi Žiliny na korčuľovanie a hokej. Rybník je v správe Povodia Váhu a jeho plochu má prenajatú Slovenský rybársky zväz.

V obci nie je turistická informačná kancelária a chýbajú propagačné materiály o možnostiach a zaujímavostiach tohto mikroregiónu.

Obec má v pláne vybudovať cyklotrasu medzi Divinkou a Lalinkom s napojením na plánovanú cyklomagistrálu.

E.4. Životné prostredie

Životné prostredie obce je najviac ohrozované znečistenými vodami z odpadov rodinných domov a domácností. Okolie obce je veľmi znečistené. Už v r. 1994 pri kontrole kvality vody boli vo všetkých kontrolovaných vzorkách stopy po fekáliách.

Problém bude pravdepodobne pretrvávať ešte dlhšie obdobie aj po vybudovaní kanalizácie, pretože okolie je výrazne znečistené splaškami.

Miestny potok v intraviláne je taktiež znečistený po celej svojej dĺžke. Samotní obyvatelia znečisťujú jeho brehy domovým odpadom, odpadom zo záhrad, plastmi a pod. Pri zvýšenej hladine je tento odpad strhávaný tokom a odnášaný do riečišťa, kde sa hromadí a ohrozuje živočíšne a rastlinné druhy v rieke Divinke, ktorá je zaradená do pstruhového revíru.

Ďalším problémom životného prostredia v Divinke sú divoké skládky odpadu - priemyselného alebo stavebnej suty, ktoré v katastri obce zanechávajú anonymné osoby. Obec pravidelne zabezpečuje likvidáciu týchto skládok. Ide najmä o staré televízory, chladničky a ďalšie spotrebiče a nepotrebné staré veci z domácností.

V obci sa realizuje separovaný zber plastov, skla, papiera, tetrapakov a kompozitných obalov. Obyvatelia Divinky ročne vyprodukujú priemerne 350 ton komunálneho odpadu. Je potrebné riešiť miesto triedenia a prvotného uskladňovania odpadu – zberný dvor.

Parková zeleň v intraviláne zaberá plochu cca 0,2 ha. Zeleň nie je udržiavaná. Súvislejšiu plochu tvorí iba malý parčík v Divinke pri kríži.

Problémom v obci boli donedávna aj neregulované toky rieky Divinky, a najmä jej bezmenných prítokov, ktoré boli zanesené rôznym odpadom a naplaveninami. V niektorých častiach voda odplavovala brehy potokov až k plotom a príľahlým pozemkom. Tieto všetky faktory pôsobili negatívne najmä pri zvýšení hladiny vody a často dochádzalo k záplavám blízkych pozemkov a záhrad. Situáciu sa podarilo vyriešiť realizáciou protipovodňových opatrení na Lalinskom a Coloňskom potoku, čím došlo k spevneniu brehov a prehĺbeniu koryta. Aktivita boli financované z projektu v rámci Operačného programu Životné prostredie vo výške 515 600 Eur.

E.5. Ľudské zdroje

Organizácie, združenia, spolky

V obci sú činné organizácie:

1. Urbárska spoločnosť a Združenie lesomajiteľov v Lalinku
2. Komposesorát v Divinke
3. Dobrovoľný hasičský zbor v Divinke
4. Futbalový oddiel TJ Divinka
5. Klub dôchodcov Divinka-Lalinok
6. Turistický oddiel Divinka-Lalinok

Významní predstavitelia obce

- *Martin Medňanský* (*1840) - básnik, spisovateľ.
- *Vojtech Križan st.* - učiteľ, riaditeľ školy, správca, režisér ochotníckeho divadla, autor viacerých kníh z oblasti včelárstva. Rozšíril pestovanie ovocia - najmä ríbezlí medzi obyvateľmi.
- *Vojtech Križan ml.* - vydal viaceré publikácie zamerané na poľovníctvo a streleckú techniku.

F/ SWOT ANALÝZA

Pre vytvorenie stratégie usmernenia budúceho vývoja obce je dôležité prezentovať výsledky sociálno-ekonomickej analýzy obce vo forme SWOT analýzy.

SWOT analýza slúži ako praktický nástroj na hodnotenie územia a aktivít, ktoré sa v ňom uskutočňujú. Silné a slabé stránky opisujú vnútorný stav týkajúci sa najmä minulosti a prítomnosti obce, príležitosti a ohrozenia sa týkajú vonkajších faktorov a majú skôr väzbu na budúcnosť obce. Svojim usporiadaním silné - slabé stránky, príležitosti - ohrozenia, tvoria podstatu úvah, ktoré sú potrebné pri formulovaní stratégie budúceho vývoja obce, ako zachovať alebo rozvíjať jej silné stránky, ako odstraňovať respektíve eliminovať slabé stránky, ktoré z budúcich príležitostí možno využiť pre jej ďalší rozvoj a akými aktivitami možno čeliť očakávaným ohrozeniam jej ďalšieho rozvoja.

(skratka SWOT je odvodená z anglického Strength = silné stránky, Weaknesses = slabé stránky, Opportunities = príležitosti, Threats = ohrozenia)

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- región s kvalitným životným prostredím - blízkosť krajského mesta Žilina - poloha obce na cestnej spojnici Žilina - Bytča - málo znečistené ovzdušie - zaznamenaný zvýšený záujem o výstavbu rodinných domov v obci - úspešný rozvoj obce v posledných rokoch (bytová výstavba) - dobré dopravné spojenie s krajským mestom Žilina a okresným mestom Bytča - kvalifikovaná pracovná sila - zaujímavá morfológia terénu vhodná pre rôzne formy cestovného ruchu - relatívna blízkosť českého a poľského trhu - veľmi dobré možnosti nemasových foriem rekreácie a turizmu - členstvo obce v združení Mikroregión Hričov, MAS Zem Palatína Juraja Thurzu - prebiehajúca a plánovaná výstavba HBV - dostupnosť k vodnej ploche - rybník, Hričovská priehrada - prítomnosť archeologického náleziska	- pomalé rozvíjanie malého a stredného podnikania a nedostatok pracovných príležitostí - absencia všetkých druhov služieb pre obyvateľstvo - nedobudovaná infraštruktúra (odkanalizovanie) - zlý technický stav niektorých miestnych komunikácií - neregulované brehy niektorých potokov v intraviláne spôsobujú časté záplavy - zlý technický stav kaštieľa - relatívne vyšší priemerný vek obyvateľstva - nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu investičných zámerov - nízka kúpyschopnosť domáceho obyvateľstva - komplikované vlastnícke vzťahy - malý investičný potenciál obyvateľov - neudržiavané plochy územia - málo rozvinuté profesné a záujmové štruktúry občianskej spoločnosti - nedostatok voľnočasových aktivít pre rôzne vekové kategórie obyvateľstva - nedostatok kooperácie miestneho obyvateľstva pri vytváraní spoločného produktu

PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
• prebieha výstavba HBV • záujem o bývanie v obci – výstavba nájomných bytov • dostatočné plochy a možnosti pre rozvoj IBV v rámci intravilánu • atraktívne prírodné prostredie • morfológické a klimatické predpoklady pre zimné a letné športy • podhorská oblasť so značnou rozlohou lesa • dostatok pracovnej sily • dostatok drevnej hmoty a biomasy • výhodná poloha s primerane dobrou dostupnosťou po miestnych komunikáciách • možnosti pre čerpanie financií z eurofondov • možnosť rekonštrukcie objektov ZŠ a MŠ • prepojiť regionálny a mestský turizmus s prírodným prostredím obce • rozvoj cezhraničnej spolupráce (česká, poľská strana) • možnosti rozvoja agroturistiky - chov koní • možnosti pestovania liečivých rastlín za účelom predaja • vytvorenie stálej expozície v kaštieli • možnosti vytvorenia priestorov v rekonštruovanom kaštieli pre samosprávu obce • možnosti vybudovania vyhliadkovej veže • možnosti prímestskej rodinnej rekreácie pri rybníku - po prenajatí vodnej plochy od správcu • možnosti organizovania rybárskych pretekov, v zime korčuľovanie	• malá odvaha obyvateľov vstupovať do podnikateľských aktivít • konzervatívnosť obyvateľstva • nízka motivácia obyvateľstva k rozvoju podnikateľských aktivít • negatívna spoločenská atmosféra v regióne vyplývajúca zo sociálnych pomerov • nízka využiteľnosť pracovnej sily na území obce • ponuka nekompletných produktov CR • nízke produkčné parametre poľnohospodárstva • potreba riešenia vlastníckych práv pri investíciách spoločenského záujmu • zložitosť vysporiadania vlastníckych vzťahov • nedostatočná regionálna spolupráca • vysoká finančná náročnosť potrebných k rekonštrukciám ZŠ, MŠ.

G/ ANALÝZA PROBLÉMOV OBCE DIVINKA

Základné problémy v obci

- Odchod aktívnej vrstvy obyvateľstva za prácou mimo región
- Odchod obyvateľov v dôsledku nedostatočného bytového fondu
- Nevybudovaná kanalizácia - (Vodárenská spoločnosť SEVAK a. s. plánuje odkanalizovanie tejto oblasti v období 2015-2020)
- Nedobudovaný vodovod v celej obci
- Zlý technický stav miestnych komunikácií, chýbajúce chodníky
- Zlý technický stav protipovodňovej infraštruktúry
- Zlý technický stav národnej kultúrnej pamiatky Kaštieľ Divinka
- Nedostatočný prílev investícií do obce
- Nevybudované parkoviská
- Nedoriešené vlastnícke vzťahy súkromných vlastníkov, urbariátu
- Lesné cesty nie sú majetkom obce a nie je dosah na zmenu ich technického stavu
- Zastaraný technický stav miestneho rozhlasu
- Absentujúce služby pre obyvateľstvo
- Nezáujem, obavy obyvateľov obce vstupovať do podnikateľských aktivít
- Miesto uskladňovania a separácie odpadov – zberný dvor
- Chýbajúca kapitálovo silná vrstva obyvateľov ochotných investovať v obci
- Pasívny postoj časti obyvateľov obce k spoločensko-ekonomickému rozvoju obce
- Nedostatočné využívanie existujúceho prírodného bohatstva obce pre rozvoj zimnej i letnej turistiky - vybavenie, rybník, archeologické nálezisko
- Nedostatočná bezpečnosť obyvateľov a ich majetku z dôvodu absencie monitorovacieho systému
- Nedostatočný technický stav objektov občianskej vybavenosti: ZŠ s MŠ, KD

H/ VÍZIA

Vízia vyjadruje spoločnú predstavu všetkých zainteresovaných osôb a inštitúcií o budúcej potrebe obce. Musí byť založená na dokonalom poznaní prostredia.

Výsledkom realizovaného auditu bolo, že sa zmonitorovali existujúce zdroje, potenciál obce, čiže údaje o disponibilných zdrojoch, potrebných pre jej ďalší rozvoj.

Výsledky zo SWOT analýzy, príležitosti a možnosti sú syntézou prípravy podkladov k rozhodovaniu, kam má obec smerovať a s akým rizikom má počítať.

Na základe všetkých pozitívnych a negatívnych faktorov je možné načrtnúť nasledujúcu víziu obce Divinka:

Obec Divinka sa stane v priebehu obdobia 5-10 rokov modernou obcou s kompletne vybudovanou infraštruktúrou a zachovalým životným prostredím. Vďaka blízkosti k mestu Žilina bude aj atraktívnou lokalitou pre individuálnu bytovú výstavbu a obľúbeným miestom pre prímestskú rodinnú rekreáciu.

Obec Divinka bude dobrým miestom pre bývanie s určitou ponukou pracovných príležitostí s dobudovanou technickou infraštruktúrou, s určitými sociálnymi službami a vyhovujúcim životným prostredím. Prosperita obce bude založená na tvorivom podnikateľskom prostredí, najmä v oblasti cestovného ruchu, služieb, obchodu a remeselníckej výroby.

Obec sa stane nielen miestom pre bývanie a oddych pre domácich obyvateľov, ale i pre jej návštevníkov a imigrantov.

S kvalitným životným prostredím obec Divinka bude vyhľadávaným obytným zázemím pre okolité mestá, najmä Žilinu a Bytču.

I/ ROZVOJOVÉ POTENCIÁLY

Na základe prezentácie výsledkov auditu územia, zdrojov obce a výsledkov SWOT analýzy boli identifikované súčasné rozvojové potenciály obce Divinka:

Ludské zdroje

- dostatok vhodnej pracovnej sily

Prírodný, sídelný a kultúrno-historický potenciál

- zachovalé prírodné danosti
- blízkosť k mestu Žilina
- dobré dopravné prepojenie na väčšie sídla - Žilina, Bytča
- vhodné možnosti pre rozvoj IBV a HBV
- prítomnosť kultúrno-historickej pamiatky kaštieľa
- po rekonštrukcii kaštieľa možnosť získania atraktívnych reprezentačných priestorov
- dostatok možností pre ďalší rozvoj občianskej vybavenosti a sociálnej infraštruktúry

Cestovný ruch a rekreácia

- rozvoj služieb pre prímestský cestovný ruch (stravovanie, relaxačné masáže, vodné športy, športové rybárstvo, zimné korčuľovanie...)
- v menšej miere podmienky pre rozvoj chatárstva a chalupárstva
- možnosť rozvoja agroturistiky
- využitie rybníka - súvislej vodnej plochy
- využitie archeologického náleziska na Veľkom Vrchu
- realizácia projektového zámeru - vyhliadková veža

Hospodárstvo a podnikanie

- spracovanie drevnej hmoty
- nezávadná priemyselná výroba
- spracovanie biomasy
- rozvoj maloobchodu a služieb pre verejnosť
- rozvoj remesiel založených na tradíciách
- možnosť pestovania liečivých rastlín ako hospodárska činnosť
- včelárstvo
- chov domácich zvierat

Väčšina faktorov identifikovaných ako rozvojový potenciál je spätých s oblasťou rozvoja obytno-rekreačnej funkcie obce. Tieto oblasti sa stávajú pre obec dominantnými na obdobie najbližších 5-10 rokov.

Základom ostáva dobudovanie technickej infraštruktúry - vybudovanie kanalizačnej stoky, dobudovanie vodovodu, dokončenie rekonštrukcie miestnych komunikácií, vybudovanie chodníkov a cyklochodníkov, dobudovanie ďalších objektov občianskej vybavenosti (dokončenie rekonštrukcie kultúrneho domu a jeho okolia, zateplenie budovy MŠ, rekonštrukcia budovy ZŠ a vybudovanie telocvične), výsadba parkovej zelene, vybudovanie kamerového systému, modernizácia verejného osvetlenia, regulácia vodného toku, vybudovanie nájomných bytov, rekonštrukcia kaštieľa a celková premena estetického vzhľadu obce Divinka.

Rozvojové potenciály je dôležité využívať komplexne, pretože naplnenie ich vzájomného vzťahu a súvislostí prinesie rozhodujúce výsledky a prosperitu obce.

J/ STRATEGICKÉ CIELE ROZVOJA OBCE

J.1. Ciele rozvoja obce

Rozvojová stratégia obce vychádza z výsledkov auditu územia, komplexných analýz hospodársko-sociálnej situácie, zo SWOT analýzy, z identifikovaného rozvojového potenciálu a z ďalších faktografických údajov a porovnaní. Definovanie globálneho cieľa a strategických cieľov v jednotlivých oblastiach hospodársko-sociálneho rozvoja obce je dôležité z hľadiska naplnenia rozvojových zámerov a priorít obce. Pod každý strategický cieľ sú zahrnuté priority investičného i neinvestičného charakteru. Tie sa môžu podľa situácie, potreby a finančného zabezpečenia dopĺňať a modifikovať, tak ako si to spoločensko-ekonomický vývoj v obci bude vyžadovať. Globálny cieľ a strategické ciele však majú svoju dlhodobú platnosť a ich naplnenie je zárukou budúcej rozvinutej a prosperujúcej občianskej komunity.

Globálny cieľ rozvoja obce

***KOMPLEXNÁ PREMENA OBCE DIVINKA V INTENCIÁCH SÚČASNEJ POTREBY
A BUDÚCEJ PROSPERITY OBCE.***

J.2. Strategické ciele rozvoja obce

1. Pozitívne využiť rozvojový potenciál obce (prírodné prostredie a danosti, duchovné hodnoty, ľudský potenciál) v rámci investičných i neinvestičných aktivít, podporený finančným príspevkom zo ŠF EÚ a iných zdrojov.

3. V dostatočnej miere využiť a podporiť rôzne formy podnikania, najmä v oblasti služieb

3. Rozvinúť všestrannú aktivitu komunity obce vo všetkých oblastiach spoločenského a kultúrneho života na základe spolupráce a tvorených partnerstiev.

4. Udržať cyklicky sa opakujúce súčasné kultúrno-spoločenské a športové aktivity založené na tradíciách obce spolu s vytváraním cezhraničných partnerstiev (česká a poľská strana).

5. Vytvárať priestor na vzostup spoločenského vedomia prístupom k informáciám, celoživotnému vzdelávaniu a informačným technológiám. Podpora pripojenia domácností na internet. Založenie a pravidelná aktualizácia obecného informačného portálu.

6. Využiť v maximálnej miere danosti obce pre rozvoj cestovného ruchu, najmä prímestskej rekreácie, letné a zimné športy, jednodňová rekreácia.

Vychádzajúc z uvedených strategických cieľov pre nasledujúcich 5-10 rokov treba uskutočniť aktivity v týchto oblastiach:

- 1. Dobudovať technickú infraštruktúru (vodovod, kanalizácia, oprava miestnych komunikácií, vybudovanie chodníkov, cyklotrasa).*
- 2. Zamerať sa na rozvoj cestovného ruchu a trvalú ochranu životného prostredia.*
- 3. Vytváranie podmienok pre vybudovanie rodinného zázemia, najmä v bytovej výstavbe, v sociálnej oblasti starostlivosti o rodinu - udržať pozitívny index vitality, zabezpečiť starostlivosť o hendikepovaných a prestárlych občanov.*
- 4. Podpora všestranného rozvoja služieb, maloobchodu a možnosti sebarealizácie občanov - živnostenské podnikanie a pod.*
- 5. Podpora ďalšieho rozvoja sociálnej infraštruktúry a občianskej vybavenosti v obci - rekonštrukcia kultúrneho domu, objektov ZŠ a MŠ s dobudovaním telocvične.*
- 6. Podporovať ekonomické aktivity v oblasti cestovného ruchu, tradičných remesiel, obchodu, poľnohospodárstva, lesníctva.*
- 7. Rozvíjať kultúrne a historické tradície a duchovný život na báze spolupatričnosti, patriotizmu a národnej identity.*
- 8. Budovanie estetického, ekologicky čistého životného prostredia so zreteľom na trvalo udržateľný rozvoj v rámci mikroregiónu.*
- 9. Podpora vzdelanostnej úrovne obyvateľov podporovaním celoživotného vzdelávania, využívaním informačných technológií.*
- 10. Propagácia obce ako lokality pre rozvoj IBV i cestovného ruchu miestneho významu.*
- 11. Zvýšenie bezpečnosti občanov a majetku vybudovaním kamerového systému*

J.3. Finančné a administratívne zabezpečenie aktivít obce

Zdroje na financovanie investičných aktivít v obci je najvýhodnejšie získavať formou nenávratného finančného príspevku (NFP) zo štrukturálnych fondov EÚ (ŠF EÚ). Pre vypracovanie projektov do rôznych opatrení v rámci podpory regionálnej politiky a zvýšenia konkurencieschopnosti regiónov je potrebné pripraviť štúdie realizovateľnosti, usporiadať vlastnícke vzťahy, zabezpečiť technickú dokumentáciu k objektom určeným na rekonštrukciu. K úspešnej realizácii projektu podporeného zo štrukturálnych fondov EÚ je potrebné zachovanie dobrej platobnej schopnosti obce, nakoľko tieto zdroje sú založené na princípe refundácie - t. j. obec musí investičné aktivity financovať určité obdobie vždy z vlastných zdrojov, ktoré sa postupne refundujú (vracajú) z príslušného ministerstva alebo implementačnej agentúry (alebo VÚC). K týmto zdrojom je potrebné započítať i finančnú spoluúčasť obce (dofinancovanie projektu z vlastných zdrojov, ktoré nie sú obci refundované).

Na základe vyhlásovaných výziev sa zabezpečí vypracovanie projektovej žiadosti do konkrétneho opatrenia a využijú sa pripravené materiály z akčného plánu obce (štúdie, vlastníctvo, výpisy z katastra, technická dokumentácia a pod.)

V súvislosti s investičnými zámermi je potrebné, aby si obec udržiavala dobrú platobnú schopnosť. Pri hodnotení projektov sa totiž kladie veľký dôraz na finančné zabezpečenie

projektu zo strany žiadateľa, resp. schopnosť žiadateľa celý projekt prefinancovať i počas obdobia, kedy treba vyrovnať záväzky voči dodávateľom a zároveň preklenúť časové obdobie do refundácií faktúr ministerstvom. Na tento účel bude možné čerpať i úver z banky, ktorá taktiež bude vyžadovať dobrú platobnú disciplínu.

V rámci administratívneho zabezpečenia plnenia akčného plánu a ďalších strategických plánov, ideálne by bolo vytvorenie pracovného miesta projektového manažéra na obecnom úrade, ktorý by sledoval plnenie týchto plánov, zabezpečoval ich administráciu a styk s kompetentnými orgánmi a občanmi. Zároveň by sledoval jednotlivé výzvy k predkladaniu projektov. Takýto pracovník by mohol postupne projekty pre obec i vypracovať.

Ďalšou alternatívou je spolupráca s externými odborníkmi, ktorí sa touto problematikou zaoberajú a na základe vzájomnej dohody budú včas kontaktovať starostu o možnostiach podania projektov.

Zásadnými podmienkami sú:

- vysporiadanie vlastníckych vzťahov obecného majetku
- schopnosť obce finančne zabezpečiť implementáciu projektu
- dofinancovanie projektu z vlastných zdrojov

Je potrebné si uvedomiť, že aj keď ŠF EÚ výrazne napomáhajú rozvoju regiónu či obce, proces získania finančných prostriedkov z týchto fondov je veľmi náročný a zložitý.

V prioritách rozvoja obce sú preto navrhnuté aktivity ako vypracovanie technickej dokumentácie, príp. štúdie a ďalšie základné materiály ako prvé odborné kroky, ktoré môžu viesť k vypracovaniu konkrétnych projektov.

K/ PRIORITY ROZVOJA OBCE, AKTIVITY

Opatrenie	Aktivity	Realizátor a partneri	Merateľný ukazovateľ (cieľová hodnota)	Predpokladaná doba realizácie	Predpokladané finančné náklady/Zdroj financovania
1. PRIEMYSEL A SLUŽBY - PODNIKATEĽSKÉ PROSTREDIE V OBCI					
1.1. Podpora podnikateľských aktivít v obci	* Podpora remeselníckych prevádzok a existujúcej drobnej výroby * Začínajúce investičné aktivity podnikateľských subjektov v oblasti spracovania dreva a iných domácich surovín a polotovarov	Obec Malí a strední podnikatelia	Počet realizovaných projektov (2)	2015-2020	300 000 Eur/ vlastné zdroje, ŠF EÚ, dotácie z MH
2. DOMOVÁ A BYTOVÁ VÝSTAVBA					
2.1. Rozvoj IBV	* Vypracovanie štúdií vybratých lokalít za účelom IBV: Nad Brehy, Tomanova, Lalinok - oproti cintorínu, Slnčná ulica a pod. - spolu cca 40 RD * Majetkovo-právne vysporiadanie pozemkov vo vybraných lokalitách * Vybudovanie infraštruktúry vo zvolených lokalitách * Príprava inžinierskych sietí pre novú IBV * Zavedenie elektriny (nové trafostanice + rozvody)	Obec Individuálni stavebníci SPP, SSE a. s., SEVAK,	Počet realizovaných projektov (7)	2015-2020	100 000 Eur/ vlastné zdroje obce, vlastné zdroje stavebníkov, stavebné úvery,

2.2. Rozvoj hromadnej bytovej výstavby (HBV)	* Vypracovanie štúdií vybratých lokalít za účelom HBV * Majetkovo-právne vysporiadanie pozemkov vo vybraných lokalitách * Vybudovanie infraštruktúry vo zvolených lokalitách * Príprava inžinierskych sietí pre novú HBV Obstaranie nájomných bytov cca 37 bytov: I. etapa – 9 b. j. kúpa Technická vybavenosť k 9 b. j. kúpa II. etapa – 16 b. j. – kúpa Technická vybavenosť k 16 b. j. kúpa III. etapa – 12 b. j. – kúpa Technická vybavenosť k 12 b. j. kúpa	Obec Súkromní investori	Počet realizovaných projektov (3)	2015-2020	1,7 mil. Eur/ vlastné zdroje obce, úvery ŠFRB, dotácie MDVaRR - dotácia MDVRRSR 40 % - úver ŠFRB 60 % - vlastné zdroje - vlastné zdroje - dotácia MDVRRSR 40 % - úver ŠFRB 60 % - vlastné zdroje - dotácia MDVRRSR -vlastné zdroje - dotácia MDVRRSR 40 % - úver ŠFRB 60 % - vlastné zdroje - dotácia MDVRRSR - vlastné zdroje
--	---	----------------------------	-----------------------------------	-----------	---

3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA						
3.1. Vybudovanie kanalizačnej siete	* Vybudovanie stokovej siete v obci a kanalizačné prípojky	SEVAK a. s. Obec	Počet realizovaných projektov (1)	2015-2020	3 mil. Eur/ Kohézny fond EÚ, zdroje SEVAK a. s.	
3.2. Rekonštrukcia miestnych komunikácií	* Oprava a rekonštrukcia miestnych komunikácií	Obec	Počet realizovaných projektov (6)	2015-2020	100 000 Eur/ vlastné zdroje, ŠF EÚ, úvery	
3.3. Vybudovanie chodníkov	* Dokumentačná príprava * Vybudovanie chodníkov	VÚC Obec	Počet realizovaných projektov (4)	2015-2020	150 000 Eur/ zdroje VÚC, vlastné zdroje, úvery, ŠF EÚ	
3.4. Výstavba parkovísk	* Projektová dokumentácia * Vysporiadanie vlastníckych vzťahov * Výstavba parkovísk	Obec Vlastníci dotknutých pozemkov	Počet realizovaných projektov (3)	2015-2020	80 000 Eur/vlastné zdroje, úvery, ŠF EÚ	
3.5. Dobudovanie vodovodnej siete	* Dobudovanie vodovodnej siete	Obec	Počet realizovaných projektov (3)	2015-2020	100 000 Eur/ vlastné zdroje, ŠF EÚ	
4. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ, KULTÚRA, ŠPORT						
4.1. Prístavba a nadstavba objektu obecného úradu	* Prístavba a nadstavba objektu na účely rozšírenia bytovej výstavby so zachovaním účelu objektu obecného úradu * Príprava technickej dokumentácie * Realizácia investičného projektu	Obec Investor	Počet realizovaných projektov (1)	2015-2020	450 000 Eur/ Vlastné zdroje, úvery, ŠFRB, MDaRR SR, súkromní investori	
4.2. Dobudovanie športovo-oddychového areálu	* Dobudovanie športového areálu - športových plôch pri futbalovom ihrisku, ktorý bude slúžiť žiakom ZŠ i celej verejnosti	Obec	Počet realizovaných projektov (1)	2015-2020	50 000 Eur/ Vlastné zdroje, úvery, sponzori, zdroje ŠFRB, ŠF EÚ	

4.3. Zateplenie a rozšírenie budovy MŠ	* Vypracovanie projektovej dokumentácie * Zvýšenie energetickej efektívnosti zateplením budovy, rekonštrukcia vnútorného vybavenia a rozšírenie kapacity MŠ	Obec	Počet realizovaných projektov (1)	2015-2020	300 tis. Eur/ Vlastné zdroje, úvery, ŠF EÚ
4.4. Rekonštrukcia objektu súčasnej ZŠ a vybudovanie telocvične	* Vypracovanie projektovej dokumentácie * Investičné aktivity	Obec	Počet realizovaných projektov (2)	2015-2020	500 000 Eur/ Vlastné zdroje, úvery, ŠF EÚ
4.5 Rekonštrukcia Kaštieľa Divinka	* Investičné aktivity * Výsadba zelene, mobiliár, chodníky v parku	VÚC	Počet realizovaných projektov (1)	2015-2020	2,5 mil. Eur/ Zdroje VÚC, ŠF EÚ
4.6. Zateplenie objektu kultúrneho domu Lalinok a úprava okolia	* Technická dokumentácia * Investičné aktivity	Obec	Počet realizovaných projektov (1)	2015-2020	150 000 Eur/ /vlastné zdroje, ŠF EÚ
4.7. Rekonštrukcia miestneho rozhlasu	* Modernizácia, resp. kompletná výmena systému miestneho rozhlasu	Obec	Počet realizovaných projektov (1)	2015-2020	30 000 Eur/ Vlastné zdroje, ŠF EÚ
4.8. Rekonštrukcia zastávok SAD	* Rekonštrukcia 4 ks zastávok SAD	Obec	Počet realizovaných projektov (4)	2015-2020	10 000 Eur/vlastné zdroje
4.9. Rekonštrukcia oplotenia cintorínov	* Investičné aktivity	Obec	Počet realizovaných projektov (2)	2015-2020	25 000 EUR/ vlastné zdroje, ŠF EÚ
4.10 Zvýšenie bezpečnosti v obci	* Inštalácia kamerového systému	obec	Počet realizovaných projektov (1)	2015-2020	115 000 EUR obecný rozpočet, dotácia, ŠF EÚ

5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE					
5.1. Regulácia tokov Divinského potoka a bezmenných prítokov	* Technická dokumentácia * Regulácia brehov v intraviláne	Obec Správca toku	Počet realizovaných projektov (1)	2015-2020	1,5 mil. EUR /vlastné zdroje, úvery, ŠF EÚ
5.2. Zriadenie zberného dvora	* Riešenie úlohy na základe platnej legislatívy	Obec	Počet realizovaných projektov (1)	2015-2020	Vlastné zdroje, ŠF EÚ 500 000 EUR
6. CESTOVNÝ RUCH					
6.1. Vybudovanie cyklotrasy medzi Lalinkom a Divinkou	* Vysporiadanie vlastníckych vzťahov * Dokumentačná príprava * Realizácia investičných aktivít	Obec SPF	Počet realizovaných projektov (1)	2015-2020	250 000 EUR/ Vlastné zdroje, ŠF EÚ
6.2. Vytvorenie oddychovej zóny pri rybníku pri hlavnej ceste ZA - BY	* Vysporiadanie vlastníckych vzťahov - prenájom od správcu vodnej plochy * Inštalovanie osvetlenia, drobný mobiliár * Sociálne zariadenia, stánky	Správa vodnej plochy Obec Súkromní investori	Počet realizovaných projektov (1)	2015-2020	100 000 EUR/ Vlastné zdroje, ŠF EÚ
6.3. Vyhliadková veža	* Vybudovanie vyhliadkovej veže v lokalite na Veľkom Vrchu * Vysporiadanie vlast. vzťahov * Technická dokumentácia	Obec	Počet realizovaných projektov (1)	2015-2020	50 000 EUR/ Vlastné zdroje, ŠF EÚ
6.4. Archeologický výskum Hradisko Veľký vrch	* Realizácia archeologického výskumu * Dokumentácia z archeologického výskumu	Obec SAV VÚC	Počet realizovaných projektov (1)	2015-2020	150 000 EUR/ Vlastné zdroje, ŠF EÚ, VÚS, SAV, dotácie
7. TELEKOMUNIKAČNÉ SIETE, PROPAGÁCIA OBCE A INFORMATIZÁCIA OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI					
7.1. Podpora zavádzania internetu do domácností a rozšírenie telekomunikačných sietí	* Rozšírenie internetizácie do rozvojových plôch obce a časti Lalinok	Obec Správca siete Obec	Počet realizovaných projektov (1)	2015-2020	Správca siete Podľa potreby

7.2. Propagačné tlačoviny	* Vydanie publikácie o obci	Obec	Počet realizovaných projektov (1)	Priebežne podľa potreby	50 tis. EUR/ Vlastné zdroje, ŠF EÚ
8. OŽIVENIE ĽUDOVÝCH TRADÍCIÍ A PÔVODNÝCH ĽUDOVÝCH REMESIEL V OBCI					
8.1. Udržanie existujúcich a podpora vznikajúcich tradícií v obci	* Udržanie existujúcich tradícií * Podpora remeselnej výroby * Podpora nových tradícií a masových podujatí	Obec Záujmové združenia v obci Živnostníci Malí a strední podnikatelia	Počet realizovaných projektov (1)	2015-2020	Podľa druhu zvolených aktivít
9. PODPORA OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI					
9.1. Posilnenie života miestnej komunity	* Podpora života miestnej komunity cez podporu činnosti miestnych záujmových a profesijných združení * Podpora organizovania podujatí s cieľom zvýšiť propagáciu činnosti združení	Obec Záujmové a profesijné združenia	Počet realizovaných projektov (3)	2015-2020	Podľa druhu zvolených aktivít
9.2. Podpora vytvárania partnerstiev na miestnej, regionálnej, národnej, medzinárodnej úrovni	* Podpora vytvárania partnerstiev na miestnej, regionálnej, národnej, medzinárodnej úrovni s cieľom zvýšenia dostupnosti finančnej podpory Spoločenstva v mikroregióne * Rozvíjanie partnerstva s českými a poľskými obcami	Obec Partnerské obce, mestá, organizácie, združenia	Počet realizovaných projektov (2)	2015-2020	Podľa druhu zvolených aktivít
10. ZAMESTNANOSŤ OBYVATEĽOV					
10.1. Podpora zamestnanosti v obci	* Podpora zamestnanosti v obci s dôrazom na zapojenie znevýhodnených skupín do aktívneho života komunity cez možnosť využívať projekty v rámci štrukturálnych fondov EÚ	Obec Živnostníci Malí a strední podnikatelia Profesné združenia	Počet realizovaných projektov (1)	2015-2020	Podľa druhu zvolených aktivít

L/ SYSTÉM REALIZÁCIE PROGRAMU ROZVOJA

L.1. Plán realizácie

PRO obce je strategickým dokumentom, ktorý musí schváliť obecné zastupiteľstvo. Schválený dokument bude verejne dostupný (na obecnom úrade, v elektronickej podobe na internetovej stránke obce, resp. na požiadanie). Zároveň bude stanovený orgán zodpovedný za hodnotenie, monitoring a aktualizáciu akčného plánu raz ročne, pričom tento proces bude v každom roku prebiehať súčasne s prípravou a hodnotením rozpočtu obce. Tým bude realizovaná legislatívna požiadavka podľa § 12 Zákona o regionálnom rozvoji, a to každoročne do 31. mája zasielať príslušnému vyššiemu územnému celku správu o plnení PRO.

L.2. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PRO

Pre zabezpečenie realizácie stratégie PRO má obec vybudované vo svojej štruktúre orgány, z ktorých po schválení dokumentu určí štatutárny orgán obce - starosta - komisiu zodpovednú za hodnotenie, monitoring jeho realizácie a za aktualizáciu akčného plánu. V obci Divinka je v súčasnosti vytvorených 5 komisií:

Komisia pre kultúru a šport

Komisia pre verejný poriadok, sociálne záležitosti, životné prostredie sťažnosti

Komisia stavebná

Komisia finančná a školstva

Komisia na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcie starostu obce

príčom v prípade potreby môže obecné zastupiteľstvo zriadiť aj ďalšie komisie.

Komisie zriaďuje ako stále alebo dočasné poradné, iniciatívne a kontrolné orgány obecné zastupiteľstvo. Komisie sú zložené z poslancov obecného zastupiteľstva a obyvateľov obce, zvolených obecným zastupiteľstvom z radov odborníkov. Obecné zastupiteľstvo volí predsedu komisie, podpredsedu a členov komisie a vymedzuje im úlohy podľa miestnych podmienok a potrieb. Predseda komisie je vždy poslanec OcZ.

Predseda:

- riadi a organizuje prácu komisie, zvoláva jej schôdze a riadi ich priebeh, spoločne s členmi komisie pripravuje program schôdze,
- zostavuje plán činnosti komisie,
- zabezpečuje prípravu programu schôdze komisie,
- vedie písomné záznamy o schôdzach komisie,
- zabezpečuje administratívnu agendu, súvisiacu s činnosťou komisie,
- organizuje spoluprácu komisie s ostatnými komisiami obecného zastupiteľstva,
- zastupuje komisiu navonok,
- plní ďalšie úlohy, ktorými ho komisia poverí.

Samotné Komisie na úseku, pre ktorý boli zriadené, najmä:

- vypracúvajú stanoviská k materiálom, prerokúvaným obecnými orgánmi, k najdôležitejším otázkam života obce a k dôležitým, pre obec investičným zámerom,

- vypracúvajú návrhy a podnety na riešenie najdôležitejších otázok života v obci a predkladajú ich orgánom obce, ktoré sú povinné sa nimi zaoberať a o výsledku komisiu informovať,
- kontrolujú spôsob realizácie uznesení obecného zastupiteľstva, dozerajú na hospodárenie s majetkom obce, prípadne majetkom prenechaným obci na dočasné užívanie, ďalej dozerajú na podnikateľskú a investičnú činnosť v obci, kontrolujú ako sa vybavujú sťažnosti, oznámenia a podnety, prípadne pripomienky obyvateľov obce.
- Komisie sa schádzajú podľa potreby. Komisie zvoláva a vedie predseda komisie. Zásady rokovania a uznášania sa, si komisie stanoví na svojom prvom zasadnutí.
- Komisie nemajú rozhodovaciu právomoc.

M / FINANČNÉ KRYTIE REALIZÁCIE PROGRAMU ROZVOJA OBCE

M.1. Zdroje financií

Základným zdrojom realizácie rozvoja obce je jej vlastný rozpočet, financovaný z daní – priamych a podielových a z činnosti obce ako správcu svojho majetku. Alternatívou je získavanie financií od sponzorov.

Najvýhodnejšie je získavať formou nenávratného finančného príspevku (NFP) zo štátneho rozpočtu, štrukturálnych fondov EÚ (ŠF EÚ) a iniciatív EÚ. Pre vypracovanie projektov do rôznych opatrení v rámci podpory regionálnej politiky a zvýšenia konkurencieschopnosti regiónov je potrebné pripraviť štúdie realizovateľnosti, usporiadať vlastnícke vzťahy, zabezpečiť technickú dokumentáciu pre výstavbu, prestavbu a úpravu objektov.

K úspešnej realizácii projektov podporených zo štrukturálnych fondov EÚ je potrebné zachovanie dobrej platobnej schopnosti obce, nakoľko často tieto zdroje sú založené na princípe refundácie - t. j. obec musí investičné aktivity financovať určité obdobie vždy z vlastných zdrojov, ktoré sa postupne refundujú z príslušného ministerstva alebo implementačnej agentúry. K týmto zdrojom je potrebné započítať i finančnú spoluúčasť obce (dofinancovanie projektu z vlastných zdrojov, ktoré nie sú obci refundované).

Na základe vyhlasovaných výziev sa zabezpečí vypracovanie projektovej žiadosti pre konkrétne opatrenie a využijú sa pripravené materiály - štúdie, vlastníctvo, výpisy z katastra, technická dokumentácia a pod. V súvislosti s investičnými zámermi je potrebné, aby si obec udržiavala dobrú platobnú schopnosť. Pri hodnotení projektov sa totiž kladie veľký dôraz na finančné zabezpečenie projektu zo strany žiadateľa, resp. schopnosť žiadateľa celý projekt prefinancovať i počas období, kedy treba vyrovnávať záväzky voči dodávateľom a zároveň preklenúť časové obdobie do refundácií faktúr platobnou jednotkou. Na tento účel bude možné čerpať i úver z peňažných ústavov, ktoré taktiež budú vyžadovať dobrú platobnú disciplínu.

Zásadnými podmienkami sú:

- vysporiadanie vlastníckych vzťahov obecného majetku,
- schopnosť obce realizovať projekty vo všetkých implementačných fázach,
- schopnosť obce kofinancovať implementáciu projektov,
- dofinancovanie projektov z vlastných zdrojov.

Je potrebné si uvedomiť, že aj keď fondy EÚ výrazne napomáhajú rozvoju regiónu či obce, proces získania finančných prostriedkov z týchto fondov je veľmi náročný, zložitý a nie je právne nárokovateľný. V prioritách rozvoja obce preto navrhnuté aktivity zo svojej podstaty obsahujú aj činnosti ako vypracovanie technickej dokumentácie, príp. štúdie a ďalšie základné materiály ako prvé odborné kroky, ktoré môžu viesť k vypracovaniu konkrétnych projektov a zároveň budú tvoriť jednu z povinných príloh pri predkladaní projektu pre konkrétnu výzvu a opatrenie.

Legislatíva zdroje financovania rozvoja prostredníctvom programu rozvoja určuje vo viacerých rovinách:

- a) zo štátneho rozpočtu,
- b) zo štátnych účelových fondov,

- c) z rozpočtov vyšších územných celkov,
- d) z rozpočtov obcí,
- e) z prostriedkov fyzických osôb,
- f) z prostriedkov právnických osôb,
- g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
- h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi, a i.

M.2. Štruktúra financovania z EÚ v rokoch 2014-2020

Názov operačného programu	Riadiaci orgán	Pridelené finančné prostriedky v EÚ R zo zdrojov EÚ
Výskum a inovácie	MŠVVŠ SR	2 266 776 537
Integrovaná infraštruktúra	MDVRR SR	3 966 645 373
Ľudské zdroje	MPSVR SR	2 204 983 517
Kvalita životného prostredia	MŽP SR	3 137 900 110
Integrovaný regionálny OP	MPRV SR	1 754 490 415
Efektívna verejná správa	MV SR	278 449 284
Program rozvoja vidieka	MPRV SR	1 545 272 844
Rybné hospodárstvo	MPRV SR	15 785 000
Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika	MPRV SR	84 731 095
Interreg V-A Poľsko – Slovenská republika	MPRV SR	154 988 723
Spolu		15 10 022 898

N/ VÝCHODISKÁ PROGRAMU ROZVOJA OBCE

Pre spracovanie základného programovacieho dokumentu na úrovni obce sa vychádzalo predovšetkým z týchto rozhodujúcich dokumentov na lokálnej resp. regionálnej a národnej úrovni:

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja, schválený zastupiteľstvom Žilinského samosprávneho kraja (aktualizácia na obdobie 2014-2020)
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Divinka na roky 2007-2013
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2020/30 (aktualizácia z r. 2014)
- Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020
- Operačné programy na roky 2014 – 2020
- Efektívna verejná správa
- Integrovaná infraštruktúra
- Integrovaný regionálny operačný program
- Kvalita životného prostredia
- Ľudské zdroje
- Program rozvoja vidieka
- Rybné hospodárstvo
- Operačný program Výskum a inovácie (MŠVVŠ SR a MH SR)
- Program Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika
- Program Interreg V-A Poľsko-Slovensko
- Koncepcia rozvoja pôdohospodárstva SR na roky 2013 - 2020.
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 – záväzná časť v znení KURS 2011
- Strategické usmernenia Spoločenstva
- Stratégia EURÓPA 2020
- Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2011– 2015
- návrh Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2016 – 2020
- Stratégiu rodovej rovnosti a akčný plán rodovej rovnosti na roky 2014 – 2019
- Akčný plán energetickej efektívnosti na roky 2014 – 2016 s výhľadom do roku 2020
- Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012-2016
- Národný program reforiem Slovenskej republiky 2015
- Program stability Slovenska na roky 2015-2018
- Marketingová stratégia Slovenskej agentúry pre cestovný ruch na roky 2014 – 2020
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020
- Stratégia rozvoja verejnej osobnej a nemotorovej dopravy SR do roku 2020
- Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020
- Stratégia rozvoja verejnej osobnej a nemotorovej dopravy SR do roku 2020
- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike
- Stratégia rozvoja kultúry na roky 2014 – 2020
- Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR
- Výsledky dotazníkového prieskumu, individuálne rozhovory s občanmi obce

O/ ZÁVER

Regionálny rozvoj v súčasnosti už nie je iba pojmom a Európska únia vytrvalo presadzuje aktívny prístup jeho strategickému plánovaniu a riadeniu na všetkých úrovniach verejného i súkromného života. Regióny jednotlivých krajín Európskej únie, navzájom súťažia o pritiahnutie kapitálu, ekonomických aktivít, pracovných príležitostí, infraštruktúry a pod. Je to proces, ktorý je jedným z hlavných impulzov riadiaci rozvoj regiónu a v rámci nich miest a obcí. Nie všetky mestá a obce však v tejto konkurencii majú rovnakú štartovaciu základňu. Je dôležité presadzovať harmonický a vyvážený regionálny rozvoj a nie individuality, ktoré v konečnom dôsledku môžu znamenať ešte väčšie prehĺbenie ekonomických i sociálnych rozdielov území. V niektorých prípadoch je potrebná spolupráca na zvýšení konkurencieschopnosti miest a obcí, najmä v prípadoch keď mestá a obce sú neadekvátne včleňované do konkurenčného procesu. V iných prípadoch však je potrebné obmedziť negatívne efekty zhoršujúcej konkurencie. V oboch takýchto prípadoch hľadá regionálny rozvoj rovnováhu medzi konkurenciou a spoluprácou, s cieľom dosiahnutia optimálnej rovne konkurencieschopnosti pre celé územie.